

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa E. S.

przeciwko D. w S. i Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji (...) Spółce Akcyjnej
w W.

o zadośćuczynienie i rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 13 listopada 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej D. w S. od wyroku Sądu Okręgowego
w S. z dnia 19 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 600
(sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013 r., po rozpoznaniu apelacji powódki i strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 lutego 2011 r., zasądza od pozwanego D. w S. na rzecz powódki E. S. kwotę 4.910,04 zł z ustawowymi odsetkami tytułem skapitalizowanej renty uzupełniającej za okres od 1 marca 2007 r. do 29 lutego 2008 r. oraz kwotę 20.000 zł z ustawowymi odsetkami tytułem zadośćuczynienia i oddalając powództwo w pozostałej części, w uwzględnieniu apelacji powódki zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia podwyższył do kwoty 40.000 zł, oddalając apelację powódki w pozostałym zakresie i apelację strony pozwanej w całości.

Strona pozwana wywiodła skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 207 § 2 k.p. i art. 226 pkt 2 k.p., art. 362 k.c. i art. 445 § 1 k.c., a także na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. i art. 286 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego oraz przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że jest oczywiście uzasadniona, zachodzi potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa i występuje istotne zagadnienie prawne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odrzucenie skargi, bądź odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony, między innymi, w ten sposób, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie można jednak uznać, że skarżący zdołał wykazać istnienie tej przesłanki.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest

oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane, z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu.

Zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „wskutek ewidentnego naruszenia przez Sąd odwoławczy przepisów art. 362 k.c. oraz art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i uznania w wyniku tegoż naruszenia, iż powódka w żadnym zakresie nie przyczyniła się do powstania szkody, a wyłączną winę ponosi pozwany, gdy tymczasem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż zachowanie powódki w postaci zaniechania korzystania ze środków ochronnych, w sytuacji gdy środki te były dostarczane pracownikom, stanowi znaczne przyczynienie się do zaistnienia szkody. W rezultacie też Sąd Okręgowy niesłusznie przyznał powódce niewspółmiernie wysokie zadośćuczynienie, gdy tymczasem przebyte przez powódkę ostre wirusowe zapalenie wątroby typu B nie przeszło w przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby i nie stwierdza się u powódki objawów uszkodzenia wątroby, a także nie wymaga ona leczenia szpitalnego, a aktualnie nie ma już w zasadzie żadnych objawów przebytej choroby”. Takie sformułowania dotyczące naruszenia przytoczonych przepisów prawa materialnego wyraźnie przemawiają za tym, że nie są to zarzuty co do prawa, lecz co do faktów. W obowiązującym stanie prawnym Sąd Najwyższy nie jest uprawniony zaś do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej

instancji. O ile bowiem ten ostatni również jest „sądem faktu” i w myśl ogólnie niekwestionowanych zapatrywań orzecznictwa oraz doktryny kontynuuje postępowanie merytoryczne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CKN 812/98, OSNC 2000 nr 10, poz. 193; z dnia 5 lutego 2006 r., IV CK 384/05, niepublikowany; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, Biul. SN 2003 nr 3, s. 14), o tyle Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, niepublikowane.; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, niepublikowane). Inaczej rzecz ujmując, z powołaniem się na podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. nie można zwalczać prawidłowości ustaleń faktycznych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 18/97, OSNC 1997 nr 8, poz. 112), a tym samym, nie ma żadnej możliwości uznania za oczywiście uzasadnioną skargi kasacyjnej, w której skarżący zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego, podważając jedynie przyjętą przez Sąd drugiej instancji podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, jak to czyni strona pozwana w odniesieniu do zarzutów naruszenia art. 362 k.c. oraz art. 445 § 1 w związku z art. 444 § 1 k.c.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty również na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż skarżący wskazał na potrzebę „wykładni budzących poważne wątpliwości przepisów art. 207 § 2 k.p. i art. 226 pkt 2 k.p.”. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania z uwagi na taką okoliczność wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN z 2002 nr 7, s. 10). Strona pozwana w niniejszej sprawie nie wskazała na żadne wątpliwości związane z wykładnią przytoczonych przepisów Kodeksu pracy, ani też na jakiegokolwiek rozbieżności w ich interpretacji w judykaturze. Faktycznie, wskazując na potrzebę „ustalenia co dla pracodawcy oznacza zapewnienie pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, jakie faktyczne działania winien on podjąć oraz jakie działania zostaną uznane za ocenę ryzyka zawodowego”, oczekuje bowiem potwierdzenia dla prezentowanego przez siebie stanowiska wyrażonego w zarzucie naruszenia art. 207 § 2 k.p. i art. 226 pkt 2 k.p., przez „uznanie, że pozwany nie zapewnił bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz nie dokonał oceny ryzyka zawodowego, gdy tymczasem w Domu Pomocy Społecznej dostępne były środki ochrony indywidualnej (rękawice ochronne) oraz obowiązywało szereg procedur, które zapewniają bezpieczne i higieniczne warunki pracy, a ponadto powódka informowana była o ryzyku zawodowym oraz sposobach jego zapobiegania”, czego nie można uznać za wykazanie potrzeby dokonania wykładni tych przepisów Kodeksu pracy.

Podobnie należy ocenić powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Powołanie się na tego rodzaju przesłankę „przedsądu” wymaga bowiem sformułowania takiego zagadnienia oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Jeżeli zaś chodzi o samo sformułowanie zagadnienia prawnego, podnieść należy dodatkowo, że zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowane zagadnienie winno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie

podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

W tym kontekście nie stanowi zagadnienia prawnego sformułowane w skardze kasacyjnej pozwanej pytanie o to, czy „jakie środki i działania powinien podjąć Dom Pomocy Społecznej, aby można było uznać, iż zapewnia on pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz jakie faktyczne działania uznane zostaną za ocenę ryzyka zawodowego”, bowiem, pomijając brak określenia przepisu prawa, którego to pytanie miałoby dotyczyć, jest jedynie wyrazem oczekiwań skarżącego odnośnie do akceptacji prezentowanego przez niego stanowiska. Kwestia ujęta w ramy zagadnienia prawnego jest zatem faktycznie powtórzeniem zarzutów podniesionych w podstawach skargi, albowiem sprowadza się do podważania stanowiska Sądu drugiej instancji odnoszącego się do oceny zapewnienia pracownikom strony pozwanej bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz oceny ryzyka zawodowego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, poszczególne wymagania dotyczące skargi kasacyjnej z art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. mają zaś samodzielny byt, stąd niedopuszczalne jest traktowanie ich zamiennie. Stanowi o tym jednoznacznie treść ustawy, wskazująca na odmienny przedmiot regulacji. Jeśli wziąć przy tym pod uwagę, że skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, to nie może budzić wątpliwości, iż uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą. Tego warunku nie spełnia ujęcie w ramy zagadnienia prawnego kasacyjnego zarzutu odnoszącego się do naruszenia przepisów prawa materialnego.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.